

Szczepienia przeciw COVID-19 – decyzje i oceny

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2020/21

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W połowie stycznia rozpoczęła się rejestracja seniorów na szczepienia przeciw COVID-19. Od 15 stycznia na konkretny termin szczepienia mogły umawiać się osoby, które skończyły 80 lat, a od 22 stycznia seniorzy, którzy ukończyli 70 lat. Szczepienia osób starszych rozpoczęły się w ostatnim tygodniu stycznia. W naszym lutowym badaniu¹ zapytaliśmy respondentów o ocenę organizacji szczepień, stosunek do szczepień, a osoby starsze – o ich doświadczenia związane z rejestracją na szczepienia: czy i w jaki sposób próbowały się zarejestrować, czy ktoś im w tym pomagał oraz czy udało im się zapisać na konkretny termin.

STOSUNEK DO SZCZEPIEŃ PRZECIWIW COVID-19

Ponad połowa badanych (55%) chciałaby się zaszczepić przeciw COVID-19, a co trzeci (33%) nie ma takiego zamiaru. Nieliczni zaszczepili się już przeciw tej chorobie (3%), a co jedenasty nie ma sprecyzowanego zdania w kwestii szczepień (9%).

Po zarejestrowanym w styczniu wzroście zainteresowania szczepieniami przeciw COVID-19, w lutym nie notujemy znaczącej zmiany nastawienia do szczepień. Odsetek badanych chcących się zaszczepić praktycznie się nie zmienił, minimalnie wzrósł udział ankietowanych niezamierzających korzystać ze szczepień (z 30% do 33%), a zmniejszył się – niemających sprecyzowanego zdania na ten temat (z 13% do 9%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (369) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

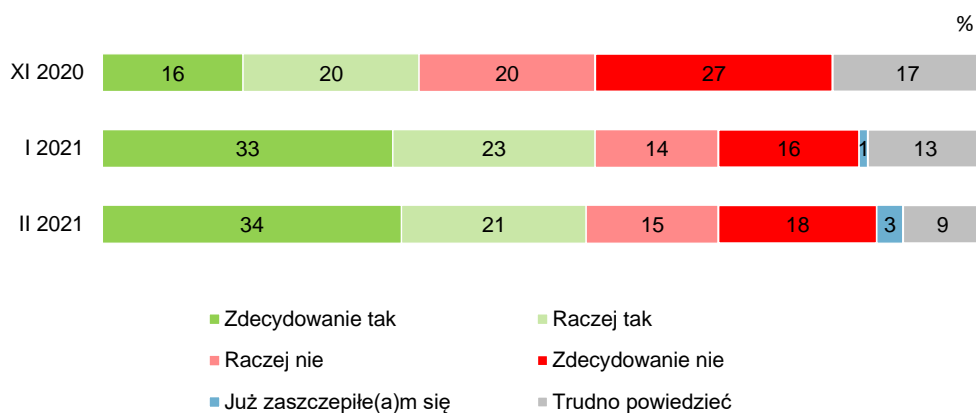
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 1 do 11 lutego 2021 roku na próbie liczącej 1179 osób (w tym: 44,3% metodą CAPI, 40,1% – CATI i 15,6% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?*

* W listopadzie, gdy szczepionka przeciw COVID-19 nie była jeszcze dostępna, treść pytania była następująca: Gdyby była dostępna szczepionka przeciw COVID-19, to czy zaszczepił(a)by się Pan(i) przeciw tej chorobie?

Stosunek do szczepień przeciw COVID-19 wyraźnie zależy od wieku badanych. Wśród respondentów do 44 roku życia mniej niż połowa chciałaby się zaszczepić, a wśród ankietowanych w wieku od 45 lat więcej niż co drugi. Począwszy od grupy wiekowej 45-54 lata odsetek deklarujących chęć zaszczepienia się rośnie. Zdecydowana większość najstarszych respondentów (65+) deklaruje pozytywne nastawienie do szczepień – 71% chciałoby się zaszczepić, a 6% już się zaszczepiło.

TABELA 1

Wiek	Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?			
	Tak	Nie	Już zaszczepiłem(a) się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
18-24 lata	46	44	2	8
25-34	38	52	1	9
35-44	44	44	3	10
45-54	52	32	4	12
55-64	68	20	3	8
65 lat i więcej	71	17	6	6

Uwzględniając pozostałe charakterystyki społeczno-demograficzne zauważyć można, że najbardziej przychylne nastawienie do szczepień deklarują mieszkańcy największych miast (jedynie 18% nie chce się zaszczepić) oraz badani z gospodarstw domowych o najwyższych dochodach *per capita*, wynoszących co najmniej 3000 zł (22% nie chce się szczepić).

Stosunek do szczepień bardzo wyraźnie zależy też od obaw związanych z zakażeniem się koronawirusem. Badani bardziej obawiający się zakażenia częściej deklarują chęć zaszczepienia się.

TABELA 2

Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?*	Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?			
	Tak	Nie	Już zaszczepiłem(a) się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak, bardzo się boję	83	8	2	8
Tak, trochę się boję	65	22	2	10
Nie, raczej się nie boję	34	51	5	10
Nie, w ogóle się nie boję	27	63	5	5

* Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

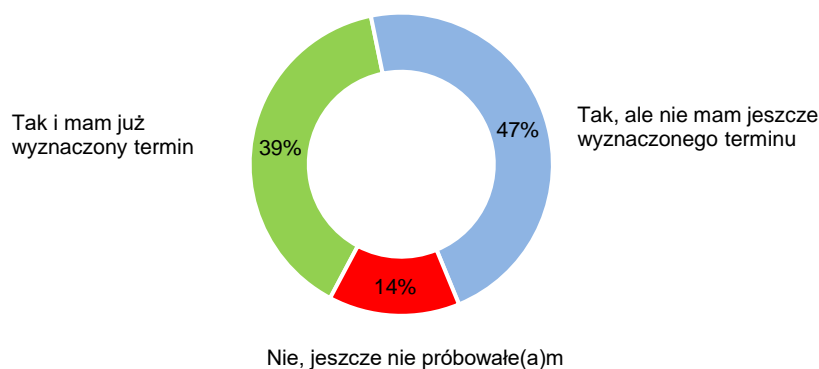
ZAPISY NA SZCZEPIENIA – DOŚWIADCZENIA RESPONDENTÓW

Zdecydowana większość badanych w wieku od 70 lat chciałaby się zaszczepić przeciw COVID-19 (72%), a 8% już się zaszczepiło. Więcej niż ośmiu na dziesięciu seniorów 70+ deklarujących zamiar zaszczepienia się (86%) próbowało zarejestrować się na konkretny termin, w tym 39% w momencie realizacji badania miało już wyznaczony termin, a 47% – jeszcze nie.

CBOS

RYS. 2. Czy próbował(a) Pan(i) zarejestrować się na szczepienie przeciw COVID-19?

SENIORZY 70+, KTÓRZY CHCĄ SIĘ ZASZCZEPIĆ (N=126)

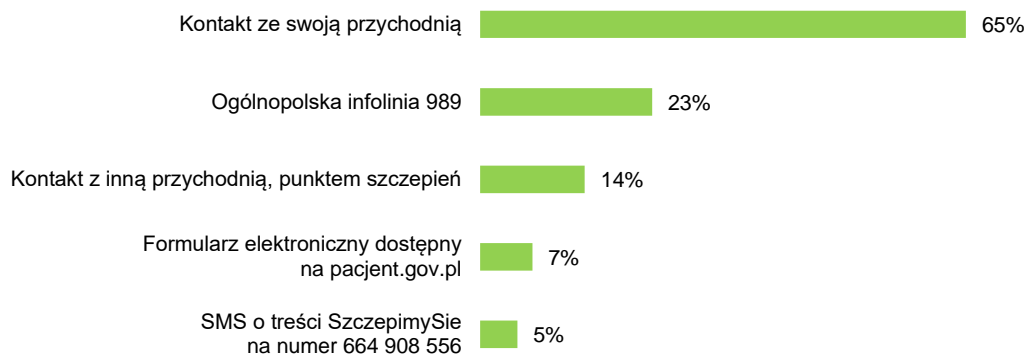
Wszystkich badanych w wieku 70+, którzy już próbowali zarejestrować się na szczepienie, oraz tych, którzy już się zaszczepili (z wyjątkiem grupy zerowej, która zapisywała się na szczepienia według innych zasad) zapytaliśmy, w jaki sposób zapisywali się oraz czy ktoś im w tym pomagał.

Seniorzy rejestrowali się na szczepienie przede wszystkim kontaktując ze swoją przychodnią (65%). Znacznie mniej próbowało zarejestrować się dzwoniąc na ogólnopolską infolinię 989 (23%) bądź też poprzez kontakt z inną przychodnią, punktem szczepień (14%). Relatywnie rzadko osoby starsze zapisywały się na szczepienia za pośrednictwem formularza elektronicznego dostępnego na stronie internetowej pacjent.gov.pl (7%) lub za pomocą SMS-a wysłanego na numer 664 908 556 (5%).

CBOS

RYS. 3. W jaki sposób rejestrował(a) się Pan(i) na szczepienie? Proszę podać wszystkie sposoby, których Pan(i) próbował(a)

SENIORZY 70+, KTÓRZY ZADEKLAROWALI CHĘĆ ZASZCZEPENIA SIĘ (BĄDŹ JUŻ SIĘ ZASZCZEPILI) I PRÓBOWALI SIĘ ZAREJESTROWAĆ (N=117)

Procenty nie sumują się do 100, gdyż respondenci mogli podać więcej niż jedną odpowiedź

Blisko połowie seniorów podczas rejestracji ktoś pomógł (46%), częściej pomoc otrzymywały osoby starsze – powyżej 75 roku życia (54%).

CBOS

RYS. 4. Czy ktoś Panu(i) w tym pomógł?

SENIORZY 70+, KTÓRZY ZADEKLAROWALI CHĘĆ ZASZCZEPENIA SIĘ (BĄDŹ JUŻ SIĘ ZASZCZEPILI) I PRÓBOWALI SIĘ ZAREJESTROWAĆ (N=117)

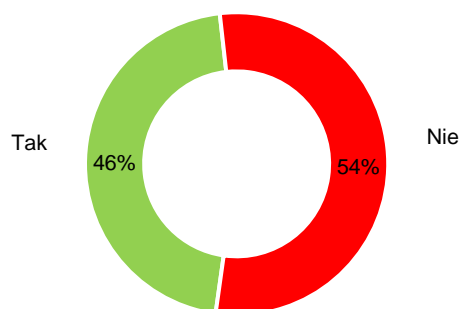

TABELA 3

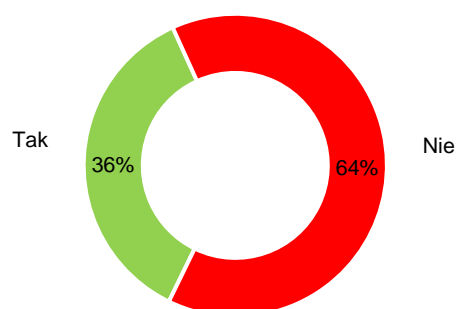
Wiek	Czy ktoś Panu(i) w tym pomógł? (N=117)	
	Tak	Nie
	w procentach	
70–75 lat	40	60
76 lat i więcej	54	46

Badanych poniżej 70 roku życia deklarujących zamiar zaszczepienia zapytaliśmy, czy zgłosili już chęć zaszczepienia się przeciw COVID-19. Okazuje się, że taki zamiar zgłosił nieco więcej niż co trzeci ankietowany z tej grupy. Częściej niż pozostali zamiar taki zgłaszali mieszkańcy największych miast (53%), absolwenci wyższych uczelni (52%) oraz badani z gospodarstw domowych o dochodach wynoszących co najmniej 3000 zł *per capita* (49%).

CBOS

RYS. 5. Czy zgłosił(a) Pan(i) chęć zaszczepienia się przeciw COVID-19?

OSOBY PONIŻEJ 70 ROKU ŻYCIA, KTÓRE ZADEKLAROWAŁY CHĘĆ ZASZCZEPENIA SIĘ (N=506)

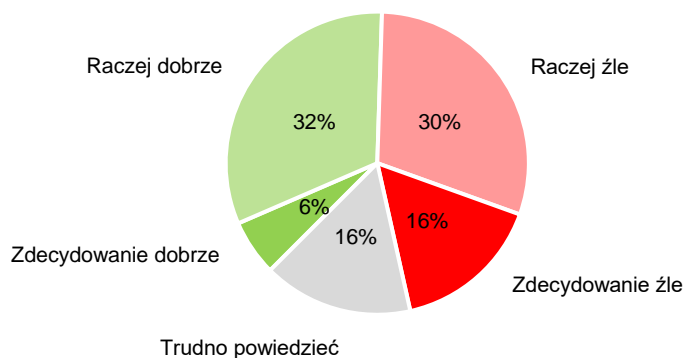

OCENA ORGANIZACJI SZCZEPIEŃ

Blisko połowa badanych negatywnie ocenia organizację szczepień (46%), a niemal dwie piąte – pozytywnie (38%). Co szósty ankietowany nie ma sprecyzowanego zdania na ten temat (16%).

CBOS

RYS. 6. Jak, ogólnie rzecz biorąc, Pan(i) ocenia organizację szczepień przeciw COVID-19?

Częściej zadowolenie z organizacji szczepień wyrażają starsi ankietowani (52% badanych w wieku 65 lat i więcej), respondenci z mniejszych miejscowości (46% mieszkańców wsi), gorzej wykształceni (43% – z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym i 48% – z wykształceniem zasadniczym zawodowym), o niższych dochodach *per capita* w gospodarstwie domowym (42%–46% zadowolonych w zależności od kategorii wśród osób o dochodach do 2000 zł).

W istotny sposób opinie na ten temat różnicują poglądy polityczne i preferencje partyjne. Wyraźniej częściej pozytywnie na temat organizacji szczepień wypowiadają się badani identyfikujący się prawicą (57%), a w potencjalnych elektoratach partyjnych – wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem). Z kolei ponadprzeciętnie często niezadowolone z organizacji szczepień wyrażają respondenci utożsamiający się z lewicą (67%) oraz popierający ugrupowania opozycyjne.

TABELA 4

Na kandydata której partii / bloku partii głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Jak, ogólnie rzecz biorąc, Pan(i) ocenia organizację szczepień przeciw COVID-19?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	76	11	13
Polska 2050 Szymona Hołowni	24	64	12
Lewica*	21	69	10
Konfederacja Wolność i Niepodległość*	19	81	0
Koalicja Obywatelska	16	75	9
Niezdecydowani, na kogo głosować	28	52	20
Niezamierzający głosować	26	50	24

* Uwaga: niewielka liczba zwolenników tego ugrupowania w próbie

Występują bardzo duże różnice w postrzeganiu organizacji szczepień przez seniorów, którym udało się już zaszczepić bądź mają wyznaczony termin szczepienia, a tymi, którzy próbowali się zarejestrować, ale nie mają jeszcze określonego terminu. Ci pierwsi w zdecydowanej większości są zadowoleni z organizacji szczepień (71%), a ci drudzy porównywalnie często wyrażają zadowolenie i niezadowolenie (37% wobec 39%).

TABELA 5

Odpowiedzi badanych 70+:	Jak, ogólnie rzecz biorąc, Pan(i) ocenia organizację szczepień przeciw COVID-19?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
– którzy zaszczepili się już przeciw COVID-19 (poza grupą zerową) bądź mają wyznaczony termin	71	23	6
– którzy próbowali się zarejestrować, ale nie mają jeszcze wyznaczonego terminu	37	39	24

Po zarejestrowanym w styczniu wzroście zainteresowania szczepieniami przeciw COVID-19, w lutym stosunek do nich nie zmienił się znacząco. Odsetek badanych mających przychylne nastawienie do szczepień praktycznie nie zmienił się, natomiast minimalnie przybyło tych, którzy nie chcą się szczepić, a ubyło niemających sprecyzowanego stanowiska w tej kwestii. Podobnie jak w poprzednich miesiącach bardziej przychylne nastawienie do szczepień mają osoby starsze oraz bardziej obawiające się zakażenia koronawirusem.

Zdecydowana większość badanych w wieku 70 lat i więcej chciałyby się zaszczepić przeciw COVID-19, a jak wynika z deklaracji respondentów z pierwszej dekady lutego – 8% już się zaszczepiło. Ogromna większość seniorów 70+ deklarujących zamiar zaszczepienia się próbowała zarejestrować się na konkretny termin, lecz znaczna część z nich, gdy realizowaliśmy badanie, jeszcze nie miała wyznaczonego terminu. Seniorzy na szczepienie najczęściej próbowali się rejestrować poprzez kontakt ze swoją przychodnią, dużo rzadziej za pomocą ogólnopolskiej infolinii 989 bądź poprzez kontakt z inną przychodnią czy punktem szczepień.

Opinie na temat organizacji szczepień są wśród badanych podzielone, niemniej jednak w pierwszej dekadzie lutego przeważało niezadowolenie.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka